

Ποσειδωνία, ένας θησαυρός της Μεσογείου

Η Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica* (L.) Delile) είναι ένα θαλάσσιο φυτό, που ανήκει στα αγγειόσπερμα (ανώτερα φυτά) και όχι στα φύκη, όπως νομίζουν οι περισσότεροι. Σχηματίζει μεγάλα λιβάδια στον βυθό μέχρι τα βάθη εκείνα, που φτάνουν οι ακτίνες του ήλιου και απαντάται μόνο στη Μεσόγειο θάλασσα. Τα λιβάδια, ή αλλιώς λειμώνες, Ποσειδωνίας αποτελούν ένα από τα πιο πλούσια και πολύτιμα οικοσυστήματα της Μεσογείου. Προσφέρουν τροφή και καταφύγιο στα ζώα της θάλασσας, φιλτράρουν ρύπους από το νερό, μειώνουν τη δύναμη των κυμάτων, δεσμεύουν διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα και παράγουν οξυγόνο. Αποτελούν επίσης βιολογικό δείκτη υγείας του οικοσυστήματος και της ποιότητας των υδάτων.

Λόγω των κρίσιμων υπηρεσιών, που προσφέρουν αλλά και των πιέσεων που δέχονται, τα λιβάδια της Ποσειδωνίας θεωρούνται οικότοποι προτεραιότητας βάσει της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τους Οικότοπους (92/43/ΕΟΚ). Στην Ελλάδα απαγορεύεται η αλιεία με συγκεκριμένα εργαλεία σε περιοχές, που εντοπίζονται λειμώνες της Ποσειδωνίας, βάσει Υπουργικών Αποφάσεων (167378/2007 και 2442/51879/2016).

Λιβάδια Ποσειδωνίας
© Άρης Βιδάλης

Η σημασία των θημώνων της Ποσειδωνίας

Η Ποσειδωνία ρίχνει τα φύλλα της ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε όλη τη διάρκεια του έτους. Ο κυματισμός και τα θαλάσσια ρεύματα μεταφέρουν τα νεκρά φύλλα στις ακτές, δημιουργώντας εναποθέσεις με σφηνοειδές σχήμα και πάχος από λίγα εκατοστά έως και αρκετά μέτρα, που αποκαλούνται θημώνες Ποσειδωνίας.

Οι θημώνες Ποσειδωνίας είναι εξαιρετικά ωφέλιμοι, αφού προστατεύουν τις ακτές από τη διάβρωση, συμβάλλουν στο σχηματισμό και σταθεροποιούν τις παραλίες και τις αμμοθίνες, λιπαίνουν και ενυδατώνουν την παράκτια και αμμοθινική βλάστηση και δημιουργούν έναν μοναδικό οικότοπο, που υποστηρίζει τη βιοποικιλότητα. Καθώς συνεισφέρουν στην υγεία και στην ισορροπία των παράκτιων οικοσυστημάτων, είναι πολύ σημαντικό οι αποθέσεις της Ποσειδωνίας να παραμένουν στον ανώτερο ορίζοντα της παραλίας.

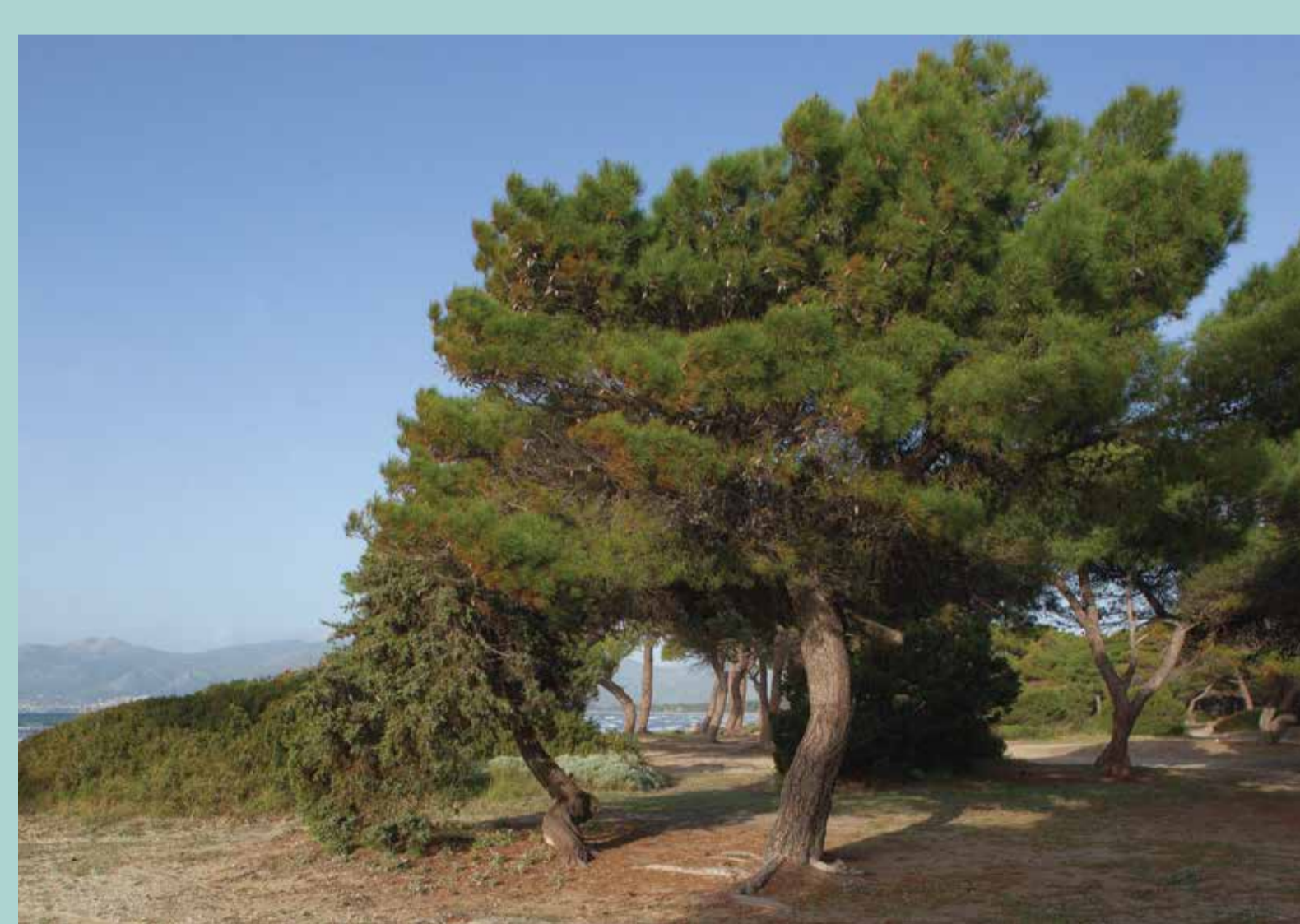
Θημώνες Ποσειδωνίας
© Άρης Βιδάλης

Παραλίες και αμμοθίνες

Οι παραλίες και οι αμμοθίνες είναι πολύ σημαντικές για την παράκτια βιοποικιλότητα. Οι αμμοθίνες είναι εκτάσεις με άμμο, συνήθως σε σχήμα μικρών λόφων και συναντώνται κυρίως σε παράκτιες περιοχές. Φιλοξενούν μεγάλη ποικιλία φυτών και ανάλογη πανίδα, συνεισφέροντας έτσι στην ισορροπία του παράκτιου οικοσυστήματος. Η οικολογική τους σημασία είναι μεγάλη λόγω της αμμοθινικής βλάστησης, η οποία συγκρατεί την άμμο, σταθεροποιεί την ακτογραμμή ενάντια στη διαβρωτική δράση της θάλασσας και του ανέμου, λειτουργεί ως φυσικό φίλτρο και φυσικό αντιπλημμυρικό φράγμα για το αλμυρό νερό. Είναι, συνεπώς, απαραίτητο να διατηρούνται και να προστατεύονται. Στις αμμοθίνες του Εθνικού Πάρκου Σχινιά - Μαραθώνα απλώνεται το δάσος Κουκουναριάς (*Pinus pinea* L.), με τη χαρακτηριστική κόμη των πεύκων, που θυμίζει ομπρέλα και τις λόγχμες με αρκεύθους (*Juniperus macrocarpa* Ball), που είναι ένας από τους σπανιότερους παράκτιους οικότοπους προτεραιότητας του Αιγαίου. Κάθε καλοκαίρι ανθίζει εδώ ο Κρίνος της θάλασσας (*Pancreatum maritimum* L.).

Κουκουναριά (*Pinus pinea*)
© Νίκος Πέτρου

Χαλέπιος πεύκη (*Pinus halepensis*)
© Νίκος Πέτρου

Άρκευθοι στην παραλία του Σχινιά (*Juniperus macrocarpa*)
© Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Σχινιά Μαραθώνα

Κρίνος της θάλασσας (*Pancreatum maritimum*)
© Νίκος Πέτρου

Προστασία
της Φύσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΧΙΝΙΑ
ΜΑΡΑΘΩΝΑ, ΥΜΗΤΤΟΥ
& Ν.Α.ΑΤΤΙΚΗΣ

Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ) είναι η παλαιότερη περιβαλλοντική ΜΚΟ στην Ελλάδα.

Από την ίδρυσή της το 1951 αγωνίζεται αδιάλειπτα για την προστασία της φυσικής κληρονομιάς της χώρας μας.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα:
<https://www.eepf.gr/el/>

Το ευρωπαϊκό έργο POSBEMED2, «Διακυβέρνηση και Διαχείριση των Συστημάτων Ποσειδωνίας - Αμμοθινών στη Μεσόγειο», υλοποιείται στα πλαίσια του Προγράμματος Interreg MED με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός του έργου είναι η διαμόρφωση μεθόδων διαχείρισης της Ποσειδωνίας, με στόχο την ενσωμάτωσή τους στη συνολική στρατηγική, που αφορά τη διαχείριση παράκτιων περιοχών. Η παρούσα δράση υλοποιείται από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ).

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα:
<https://posbemed2.interreg-med.eu/>

Το Εθνικό Πάρκο Σχινιά - Μαραθώνα είναι το σημαντικότερο παράκτιο οικοσύστημα της Αττικής. Παρά τη μικρή του έκταση, έχει υψηλή περιβαλλοντική αξία, καθώς περιλαμβάνει το μεγαλύτερο υγρότοπο της Αττικής, έναν σημαντικό σταθμό για τα μεταναστευτικά πουλιά, το δάσος Κουκουναριάς σε μίξη με Χαλέπιο Πεύκη, τη χερσόνησο της Κυνοσούρας, τον θαλάσσιο όρμο στον αμμόδη βυθό του οποίου εξαπλώνεται η Ποσειδωνία και τη Μακαρία Πηγή η οποία φιλοξενεί ένα ενδημικό είδος ψαριού, το Αττικόψαρο (*Pelagus marathonicus* Vinciguerra). Το Εθνικό Πάρκο περιλαμβάνει επίσης το Ολυμπιακό Κωπηλατοδρόμιο που προσφέρει δυνατότητα αναψυχής και άθλησης. Υπεύθυνος για την προστασία και την ανάπτυξη του Εθνικού Πάρκου είναι ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Σχινιά - Μαραθώνα, Υμηττού και Νοτιοανατολικής Αττικής.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα:
<http://naturaattica.gr>

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

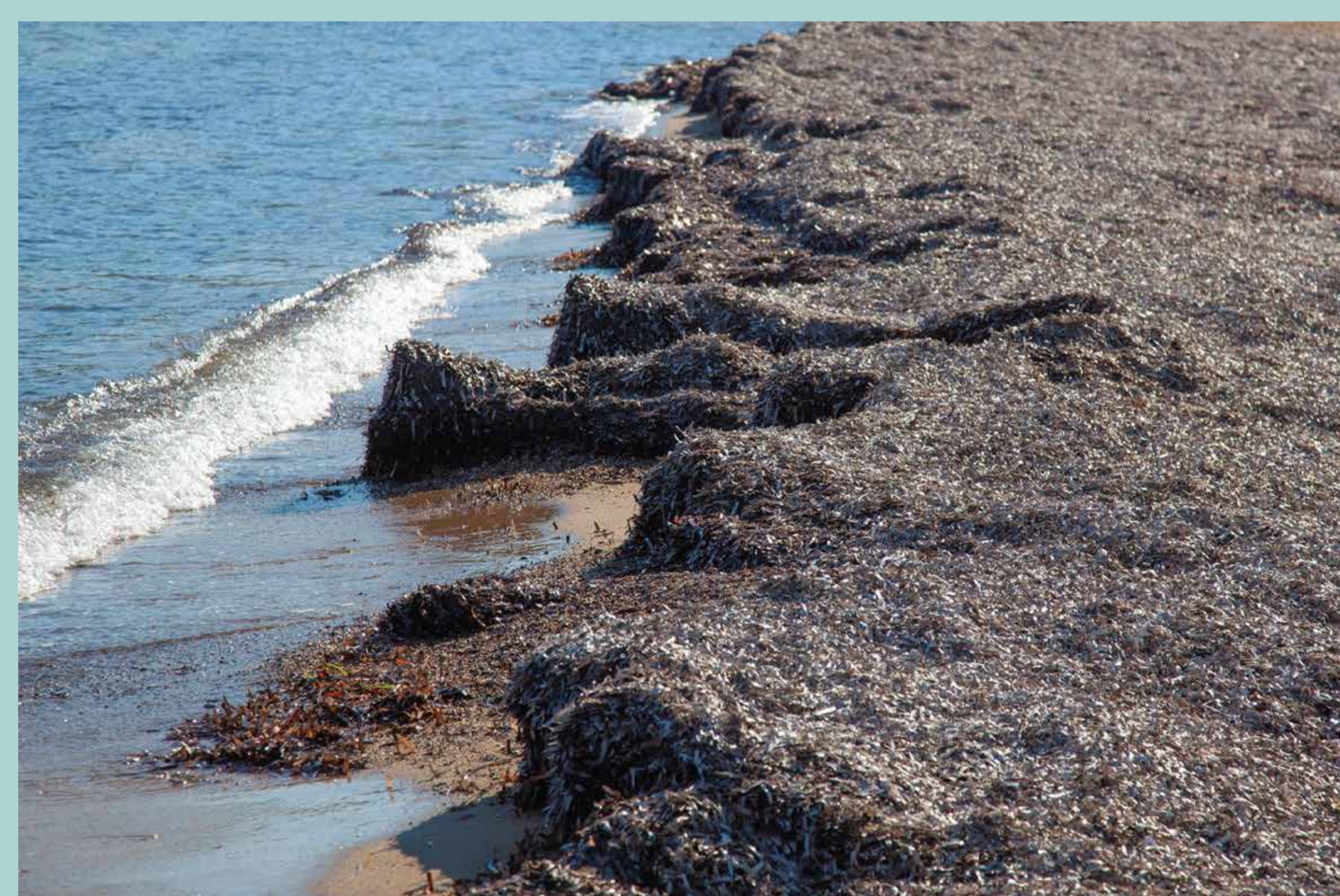
Posidonia oceanica, a treasure of the Mediterranean

Posidonia (*Posidonia oceanica* (L.) Delile) is a marine plant, belonging to the group called angiosperms (flowering plants) and not an alga, as many people think. It forms large meadows on the seabed and is found only in the Mediterranean. Posidonia meadows are one of the richest and most valuable ecosystems in the Mediterranean. They provide food and shelter to marine life, filter water, dampen waves, capture carbon dioxide from the atmosphere and produce oxygen. They are also ideal biological indicators of ecosystem health and water quality.

Because of their essential functions, but also of the threats they face, Posidonia oceanica meadows are designated as a priority habitat type for conservation under the EU Habitats Directive (92/43/EEC). In Greece, use of certain fishing tools is prohibited in areas with Posidonia meadows, according to Ministerial Decisions 167378/2007 and 2442/51879/2016.

Posidonia meadows
© Aris Vidalis

Posidonia banquettes
© Aris Vidalis

The importance of Posidonia banquettes

Posidonia drops its leaves several times during the year and the sea currents wash them ashore, creating wedge-shaped deposits, ranging from a few centimeters to several meters thick, called Posidonia banquettes.

Posidonia banquettes consist a vital element of the shoreline, protecting the coasts from erosion, forming and stabilizing beaches and dunes, fertilizing and moistening the coastal and dune vegetation, and creating a unique habitat that supports biodiversity. As they contribute to the health and balance of coastal ecosystems, it is very important that Posidonia deposits remain on the upper limits of the shoreline.

Beaches and dunes

Beaches and sand dunes are important to coastal and marine life and home to many important plants and animals. Dune habitats consist of small sand dunes and occur mainly in coastal areas. They host a wide variety of plant species and provide shelter for a number of animal species, thus reinforcing the balance of coastal ecosystems. Their ecological importance is high, mainly because of the dune vegetation, which retains the sand, stabilizes the coastline against the corrosive action of the sea and wind, and acts as a natural filter and flood barrier for salt water. It is, therefore, very important to preserve them.

The sand dunes of the Schinias - Marathon National Park host, among others, a forest of Umbrella Pines (*Pinus pinea* L.), with their characteristic crowns resembling umbrellas, Juniper thickets (*Juniperus macrocarpa* Ball), which are one of the rarest coastal habitats in the Aegean, and the Sea Daffodil (*Pancratium maritimum* L.), which blooms every summer.

Umbrella Pine tree (*Pinus pinea*)
© Nikos Petrou

Aleppo Pine tree (*Pinus halepensis*)
© Nikos Petrou

Coastal dunes with Juniper thickets (*Juniperus macrocarpa*)
© Management Board of Schinias-Marathon National Park,
Mount Ymittos and Southeast Attica

Sea daffodil (*Pancratium maritimum*)
© Nikos Petrou

The Hellenic Society for the Protection of Nature (HSPN) is the oldest environmental NGO in Greece, continuously active since its founding in 1951 for the protection of Greek natural heritage.

For more information, visit
www.eepf.gr/en

The POSBEMED2 project, "Governance and Management of Posidonia Beach - Dune Systems across the Mediterranean", is implemented in the scope of the InterregMED Programme, and is co-financed by the European Regional Development Fund. The project's goal is to develop management strategies for Posidonia banquettes, aiming at their integration in the overall coastal management strategies and policies. The current action is implemented by the environmental NGO, Hellenic Society for the Protection of Nature (HSPN).

For more information, visit
<https://posbemed2.interreg-med.eu/>

The Schinias - Marathon National Park encompasses the most important coastal ecosystem of Attica. Despite its small size, it has great environmental value. It includes the biggest wetland of Attica, an important rest stop for migrating birds; a forest of Umbrella Pine mixed with Aleppo Pines; the Kinosoura peninsula; the sea bay on the sandy bottom of which Posidonia oceanica creates meadows; and the Makaria freshwater spring hosting an endemic freshwater fish, the Marathon minnow (*Pelagius marathonicus* Vinciguerra). The Olympic Rowing Center, within the borders of the National Park, is suitable for leisure and sports activities. The Management Board of the Schinias - Marathon National Park, Mount Ymittos and Southeast Attica is responsible for the protection and sustainable management of the Park.

For more information, visit
<http://naturaattica.gr>